

Vietnam: op weg naar een

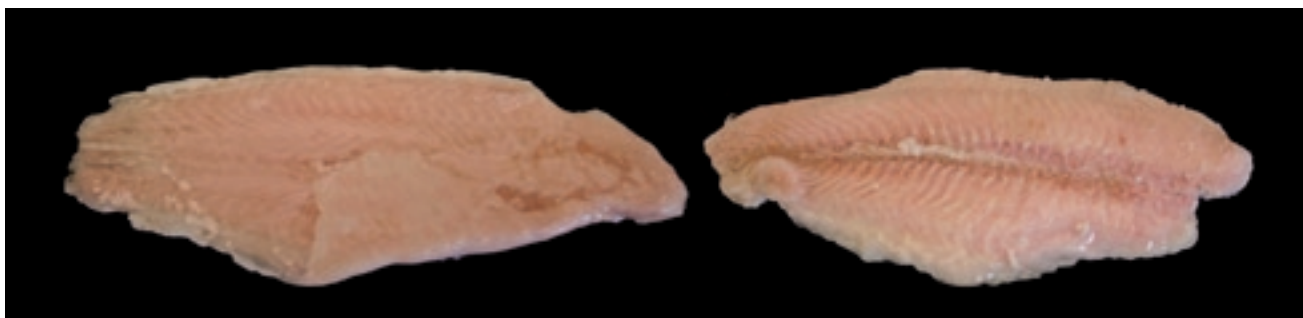

Eén van de snelst groeiende vormen van aquacultuur ter wereld is zonder twijfel de teelt van pangasius. Bedroeg de productie in 1995 nog 10.000 ton, in 2007 was dat maar liefst een miljoen ton. Van alle productie komt 90% uit Vietnam, en in het bijzonder uit de Mekong Delta. De ontwikkeling die hier het afgelopen decennium heeft plaatsgevonden is gerust historisch te noemen. Vietnam is mede door de stormachtige groei van pangasiusteelt na China en India de grootste producent van kweekvis in de wereld.

Export van pangasiusfilet uit Vietnam bedroeg over de eerste 9 maanden van 2008 al 483.000 ton en in waarde meer dan 77 miljoen euro. Een groei ten opzichte van 2007 van meer dan 50% in hoeveelheid en in waarde. Enerzijds voorziet de snelle groei van aquacultuur in een duidelijke behoefte, anderzijds neemt de druk op het milieu van de intensieve teelt toe. Nederland probeert met het Public Private Partnership Vis met Vietnam bij te dragen aan de duurzame ontwikkeling. Pangasius is in korte tijd populair geworden. In Nederland kennen we de vis als panga. In Vietnam noemen ze de vis Tra of Basa. De naam Aziatische meerwal wordt ook wel gebruikt. Het overgrote deel van de kweekvis komt van één soort, namelijk *Pangasianodon Hypothalamus*. Pangasius is zo gewild omdat het een goedkoop alternatief is voor populaire witvis die in het wild wordt gevangen zoals Alaska Pollack of kabeljauw. Paradoxaal genoeg is het juist de niet-visachtige smaak die het product populair maakt. Het geheim van groei van de productie is de relatief eenvoudige teelt en de vis die in grote getale

Voedertijd voor de pangasius.

duurzame **acquacultuur**

op een klein oppervlakte gekweekt kan worden. De voederconversie is met circa 1,5-1,8 efficiënt te noemen. Bijkomend voordeel is dat er nauwelijks vismeel nodig is voor de kweek van pangasius. De vis groeit op een bijna plantaardig dieet. De kweek duurt een maand of zes, waardoor twee teelten per jaar mogelijk zijn. De verdere verwerking is in Vietnam ook zeer efficiënt. Door vele vakkundige Vietnamese handen wordt de verse vis verwerkt tot exportklare diepvriesfilets.

Ontsnapte vis

Iets meer dan de helft van de totale export van Vietnam gaat naar de Europese Unie. Nederland speelt een centrale rol in de pangasiushandel en is met Spanje en Polen de grootste importeur van de Europese Unie. De invoer van Nederland bedroeg in 2007 al meer dan 70 miljoen euro. Panga is voor de Nederlandse markt een belangrijk product geworden. Sterk in opkomst is de afzet naar Oost-Europa, exporten naar Rusland en Oekraïne verdubbelen jaarlijks. Rusland is nu het belangrijkste afzetland met 13% van de totale export van Vietnam.

De enorme uitbreiding van de teelt van pangasius in de Mekong Delta heeft de afgelopen tijd gezorgd voor zorgen omtrent de effecten op het milieu. Er bestaan zorgen over het gebruik van water en van land, over de samenstelling van het voer, over de effecten van ontsnapte vissen, over ziekte ontwikkeling en over de uitspoeling in de Mekong Delta. Er is nog relatief weinig bekend over deze gevolgen. Ook is er bij het Westerse

publiek weinig bekend over de teelt en herkomst van pangasius.

Train-de-trainer

Nederland en Vietnam hebben al sinds 2004 een Public Private Partnership op het gebied van visserij. Partners van de Nederlandse kant zijn -naast het ministerie van LNV- de Nederlandse Visfederatie, importeurs van vis, retailorganisaties, Wageningen UR en het Wereld Natuur Fonds. Van Vietnamese kant zijn het ministerie van Landbouw (Visserij) en de vereniging van visexporteurs betrokken. Het breed gedragen doel van het Partnership is het vergroten van de export naar Europa van duurzame vis uit Vietnam. De eerste jaren van het partnership waren de

belangrijkste activiteiten gericht op het het trainen van de Vietnamese autoriteiten op detectie van verschillende soorten antibiotica en andere mogelijke verontreinigingen in de vis. Zowel in Nederland als in Vietnam hebben trainingen plaatsgevonden. Inmiddels is het zo dat de getrainde Vietnamezen vervolgentrainingen geven in Vietnam (Train-de-trainer). Een nieuw cluster van activiteiten richt zich op verduurzaming van de teelt van pangasius. In de viswijzer van het Wereld Natuur Fonds en Stichting Noordzee is pangasius opgenomen in de oranje categorie. Het is de ambitie om pangasius in de groene, duurzame categorie te krijgen. Maar vanwege de onbekendheid met product en productiewijze is er een dreiging

Tank vol met catfish.

‘Iets meer dan de helft van de totale export van Vietnam gaat naar de Europese Unie.’

dat het product terecht zou kunnen komen in de rode categorie.

Voor alle partijen in de keten, voor producenten, consumenten en NGO's is het daarom van belang dat er een vorm van certificering van pangasius komt. Het WNF heeft hierom in hun brede 'aquacultuur dialoog' de coördinatie van de certificering van pangasius op zich genomen. Vanwege het Public Private Partnership dat Nederland heeft op het gebied van visserij en vanwege onze grote importbelangen wil Nederland graag een actieve rol spelen bij het ontwikkelen van een breed gedragen productie standaard in de Pangasius. Hiernaast wordt

binnen het partnership gestreefd naar de verdere introductie van Global Gap voor pangasius.

Een voorwaarde voor certificering is meer inzicht in de effecten van de teelt van pangasius op het milieu. De Vietnamese autoriteiten hebben in het kader van het Public Private Partnership Nederland verzocht om assistentie bij deze Environmental Impact Assessment. Wageningen Universiteit and Research (WUR) is momenteel bezig om met een interdisciplinair team de milieueffecten in kaart te brengen. Dit is een forse maar erg belangrijke opgave om te komen tot verduurzaming van de teelt van

pangasius. Andere landen in de Aziatische regio kijken met veel belangstelling naar de ontwikkeling van pangasiusteelt in Vietnam. Analisten verwachten dat het niet lang meer duurt of de teelt van pangasius is in volumetermen belangrijker dan die van kweekzalm. In veel opzichten biedt deze ontwikkeling kansen, maar het is natuurlijk van groot belang dat de ontwikkeling in goede banen wordt geleid. Onderzoek naar de impact op de omgeving en certificering kunnen hieraan bijdragen.

Rubert Konijn, LNV-Raad Vietnam & Thailand

Waar een wasmand al niet goed voor is.

